«Тасдиқ мекунам»
Ректори Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон, профессор
______________ Хушвахтзода Қ.Х.
«___» ______________2023

ХУЛОСАИ
кафедраи минтақашиносии хориҷии факултети муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Диссертатсияи Мамадқулова Рано Олимовна дар мавзуи «Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих бо шиносномаи ихтисосҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 07.00.15 – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна (илмҳои таърих) мутобиқат менамояд.

Роҳбари илмии Мамадқулова Рано Олимовна номзади илмҳои таърих, дотсент, иҷрокунандаи вазифаи мудири кафедраи минтақашиносии хориҷӣ Самиев Холаҳмад Давлатович мебошад.

Мавзӯи диссертатсия бо қарори Шурои олимони факултети муносибатҳои байналхалқӣ зери унвони "Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо" аз 16 июни соли 2017, таҳти №10 тасдиқ гардидааст.

Мамадқулова Рано Олимовна соли 2017 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи минтақашиносии хориҷии факултети муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул шуда, соли 2020 хатм намудааст.

Имтиҳонҳои номзадиро аз фанҳои забони хориҷӣ (англисӣ) - 4 (хуб), таҳти протоколи №05 аз 03.06.2017, таърих ва фалсафаи илм - 4 (хуб), таҳти протоколи №05 аз 30.12.2017 ва аз рӯи ихтисоси 07.00.15 – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна - 5 (аъло), таҳти протоколи №12 аз 20.11.2022 дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон супоридааст.

Кафедраи минтақашиносии хориҷӣ дар ҷаласаи васеи худ ҷиҳати муҳокимаи диссертатсияи Мамадқулова Рано Олимовна дар мавзуи хулосаҳои зеринро қабул кард:

Таҳқиқ ва омӯзиши мавзӯи "Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо" ҷиҳати дарки сатҳ ва сифати робитаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ӯзбекистон дар марҳилаҳои таърихӣ, барқарории ҳамкориҳои мутақобила, хусусияти робитаҳо дар ибтидои асри XXI ва ҳамшарикии давлатҳо дар замони муосир аҳамияти хосса дорад.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқот дар баробари аҳамияти таърихӣ ва стратегӣ доштанаш боз аз он ҷиҳат мавриди таваҷҷӯҳ қарор гирифтааст, ки 22 октябри соли равон дар шаҳрҳои Душанбе ва Тошканд 30-солагии ҳамкориҳои дипломатии ду давлат ҷашн гирифта шуд. Рӯзи 22 октябр Президентҳои ҳарду кишвар якдигарро табрик намуданд. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба унвони Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон муҳтарам Шавкат Мирзиёев табрикномае фиристод, ки дар он омадааст: "Сиюмин солгарди барқарор намудани муносибатҳои дипломатӣ миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ӯзбекистон фурсати фараҳбахшеро фароҳам овардааст, то дар ростои ин санаи муҳим дар таърихи навини робитаҳои байни кишварҳоямон ба Шумо табрикоти гарму самимӣ ва таманниёти беҳтарини худро расонам. Боиси хушнудист, ки дар ин давра муносибатҳои дӯстӣ, ҳусниҳамҷаворӣ ва ҳамкории Тоҷикистону Ӯзбекистон, зимни рушди пайваста дар тамоми соҳаҳои мавриди манфиати ҷонибҳо, имрӯз ба сатҳи баланди шарикии стратегӣ ва ҳампаймонӣ расидаанд. Мо аз ҳолати кунунии муносибатҳои барои ҷонибҳо судманди ду кишвар амиқан изҳори қаноатмандӣ карда, итминон дорем, ки ҳамкориҳои гуногунҷанбаи Тоҷикистону Ӯзбекистон, ки бар асоси усулҳои пойдори ҳамсоягии нек, эҳтиром, эътимод ва дастгирии ҳамдигарӣ бунёд ёфтаанд, минбаъд низ бо суръати афзоянда рушд намуда, ба нафъи манфиатҳои аслии ду мардуми бародар бо иқдомҳои нави созанда ғанӣ хоҳанд гардид".

Бинобар ин ҳадафи кори диссертатсионӣ дар таҳлили раванди истиқрор ва рушди ҳамкориҳои сиёсӣ-дипломатӣ, иқтисодӣ-иҷтимоӣ ва фарҳангӣ-илмӣ миёни Тоҷикистон ва Ӯзбекистон зоҳир мегардад.

Навгониҳои илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ ба омӯзиши амиқ, таҳлил ва таҳқиқи шоиста, тавсифи объективии шароитҳо ва имкониятҳои амалии ҳамкории Тоҷикистону Ӯзбекистон асос ёфта, аз бахшҳои сиёсат, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, илмию маърифатӣ, фарҳангӣ, адабӣ, энергетикӣ, мелиоратсия ва обёрӣ, кишоварзӣ, нақлиёт, сайёҳӣ иборат мебошанд. Навовариҳо дар таҳлилу таҳқиқ дар он зоҳир мегарданд, ки замони омӯзиш ва баррасиҳо басо мураккаб ва тез ивазшаванда буда, дар ҳама гуна ҳолат муаммоҳо ва масъалаҳои иҷтимоӣ ва сиёсиро ба мадди аввал мебароранд. Аз ин лиҳоз навгониҳоро ба чунин бахшҳо табақабандӣ кардан мумкин аст:

– дар бахши сиёсат: мутобиқгардонии шароитҳо ва имкониятҳои тарафайн дар фароҳамоварӣ ва истифода аз ҷониби ҳукуматҳо ва комиссияҳои ҳукумативу соҳавӣ;

– дар бахши иқтисодӣ: истифодаи равандҳо ва фишангҳои давлатӣ ва ғайридавлатии иқтисодӣ барои фаро гирифтани бозори маҳсулот ва равнақи фурӯши маҳсулот;

– дар бахши иҷтимоӣ: ҳар чӣ бештар имконият ва шароит фароҳам овардан ба бахши хусусии иқтисодиёт ва дар ҳамин замина беҳтар кардани сатҳи зиндагии мардум;

– дар бахши илм ва маърифат: диққату эътибори алоҳида ба мактабҳо (новобаста аз шаклҳои моликият), муассисаҳои олии касбӣ, равобити мустаҳками илм ва истеҳсолот ва дар ин замина тараққӣ додани технологияи соҳаи саноат;

– дар бахши фарҳангу ҳунар ва адабу ахлоқ: равнақу ривоҷи равуои муштарак байни муассисаҳои фарҳангӣ: театрҳо, ҳунармандон, адибон, намояндагони муътабари илму фарҳанг, ташкили мунтазами Рӯзҳо ва Ҳафтаҳои адабиёт ва фарҳанги тоҷику ӯзбек дар ҳар ду давлат;

– дар бахши энергетика ва табодули маводҳои сӯхт ва энергетикӣ: инкишофи ҳамкориҳои амалӣ барои бунёди НБО-ҳо дар Тоҷикистон бо маблағгузории Ӯзбекистон ва равнақи додугирифти газу барқ;

– дар бахши мелиоратсия ва обьёрӣ, масъалаи глобалии об ва кишоварзӣ: равнақу ривоҷи анъанаҳои пештараи таъминот бо об ва такмили иншооти мелиоративӣ, шабакаҳои обьёрии кишварҳо, ташкили бозорҳои наздисарҳадии маҳсулоти кишоварзӣ;

– дар бахши нақлиёт ва коммуникатсия: ба роҳ мондани равуои молу маҳсулот ва мусофирон тавассути нақлиёти автомобилӣ, роҳи оҳан ва ҳавоӣ, беҳтар кардани шароити логистикии ҳамлу нақли бору молҳо;

- дар бахши сайёҳӣ ва туризм: истифодаи имкониятҳои калони сайёҳии табиӣ ва экологӣ, сайёҳии таърихӣ ва кишваршиносӣ дар ҳарду давлат, ташкили зерсохтори замонавии сайёҳӣ.

Аҳамияти назариявии диссертатсия. Рисола дар мавзуи “Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва имкониятҳо”, ки амиқ ва бо таҳлили чуқур баррасӣ шудааст, пеш аз ҳама барои омӯзгорони соҳаҳои сиёсатшиносӣ, таърих, мардумшиносӣ дар муассисаҳои таълимии олии касбӣ, бахусус Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур мебошад, зеро дар он заминаҳо, ҷанбаъҳо, равандҳо, шароитҳо ва имкониятҳои ҳамкориҳои мутақобилаи судманди кишварҳои ҳамҷавор таҳлил ва таҳқиқ карда шудаанд. Баробари ин таҳлилҳо, хулосаҳо ва натиҷаҳои мавзуи баррасишуда метавонанд барои муҳаққиқони ҷавон барои баррасӣ кардани чунин масъалаҳои монанд ва наздик ҳамчун дастур ва адабиёти назариявии такягоҳӣ хизмат кунанд. Зеро дар ин рисола заминаҳои назариявии ҳамкориҳо, шароити муносибатҳои ҳасана, имкониятҳои айнии давлатҳо пурра ва амиқ таҳлил карда шуда, тавсияҳо пешниҳод карда шуданд, ки олимон, омӯзгорони мактабҳои олии касбӣ, мутахассисони соҳаҳо метавонанд, дар давраи таълим, семинару конфронсҳо, ҳамоишҳо ва анҷуманҳои соҳавӣ истифода баранд.

Аҳамияти амалии диссертатсия пеш аз ҳама дар муҳиммияти истифода дар фаъолияти ҳамарӯзаи мутахассисони соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ зуҳур меёбад. Азбаски дар рисола шароитҳо ва имкониятҳои ҷонибҳои ҳамкор таҳқиқ карда шудаанд, омилони соҳаҳои иқтисодиёт ва умури беруна метавонанд, дар асоси тавсияҳо ва заминаҳои айнии дар он баррасишуда фаъолияти хешро ба роҳ монанд ва комёб низ гарданд. Азбаски замони нави ҷаҳонишавии муносибатҳо уфуқҳои тозаи ҳамкориҳоро равшан мегардонад ва шароитҳои амалии ҷадид ба миён меоянд, таҷрибаи андӯхтаи ҳамкориҳои мутақобила судманди Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар ин марҳила мазмуни амиқ касб мекунад ва пайомади хуше ба бор меоварад.

Саҳми шахсии довталаб дар таҳияи номи мавзуъ, нақшаи кор, ҷамъоварӣ ва коркарди маводҳо, таҳлили ҳамаҷонибаи вазъияти сиёсию геополитикӣ, минтақавӣ ва дохилии ҷумҳуриҳои таҳқиқшаванда, таҳлили адабиёти мавҷуда, ба илм ворид сохтани маводҳои нав, таҳлили шароит ва хусусияти ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ӯзбекистон зоҳир мешавад.

Теъдоди маводи нашршуда ва интишороти натиҷаҳои илмии муаллиф ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқат менамояд. Номгӯи интишороти илмии муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд, чунин мебошанд:

1. Бардоштҳои суннатӣ ва навгаро дар тахлили сиёсати хориҷии Тоҷикистон” // Ахбори ДДҲБСТ, №4 (77) 2018. сс.126-133

2. Аз таърихи робитаҳои иҷтимоӣ, иқтисодии Тоҷикистон ва Узбекистон дар солҳои 20-90 – уми асри XX// Номаи Донишгоҳ. № 1(74) 2023. Сс. 51-57

3. Шароитҳо ва манфиатҳои нави ҳамкориҳо байни Тоҷикистон ва Ӯзбекистон. //Паёми Донишгоҳи забонҳо, № 4 (52), 2023 сс. 319 – 325

4. “Пешвои миллат ва ҳамкориҳои ду кишвари ҳамсоя” // “Иҷлосия - Парвозгоҳи Пешвои миллат”, Хуҷанд, 2023. - 181-188 .

Кафедраи минтақашиносии хориҷии факултети муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон диссертатсияи Мамадқулова Рано Олимовнаро дар мавзуи «Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо» кори анҷомёфтаи илмӣ-таҳқиқӣ дониста ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ меҳисобад.

ҚАРОР КАРДА ШУД:

1. Диссертатсияи Мамадқулова Рано Олимовна дар мавзуи «Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо» ба ихтисоси 07.00.15 – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна (илмҳои таърих) мутобиқат менамояд;
2. Диссертатсияи Мамадқулова Рано Олимовна дар мавзуи «Ҳамкориҳои Тоҷикистон ва Ӯзбекистон дар аввали асри XXI: шароитҳо ва хусусиятҳо» ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.15 – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна (илмҳои таърих) ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-024 дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Дар ҷаласа аъзои кафедра иштирок доштанд. Натиҷаи овоздиҳӣ чунин аст: “тарафдор” – 12 нафар, “муқобил” – нест, “бетараф” – нест.

Протоколи № 2 аз 30 сентябри соли 2023.

Раисикунандаи маҷлис,
номзади илмҳои таърих, дотсент **Ҷаъфаров С.Х.**

Котиби маҷлис, н.и.т., ассистенти
кафедраи минтақашиносии хориҷӣ **Назаров Б. Б.**

Имзои Ҷаъфаров С.Х. ва Назаров Б.Б. – ро
тасдиқ менамоям:
Сардори Раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси ДМТ **Тавқиев Э.Ш.**